

Lech Krzyżanowski

Międzynarodowy Warsztat Konserwacji Tkanin

Ochrona Zabytków 41/4 (163), 295-296

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W tradycyjnym już spotkaniu międzynarodowym kowali-artystów w Pszczynie wzięło w 1987 r. udział 14 uczestników z Bułgarii, Czechosłowacji, NRD, ZSRR i Polski.

Grupa Robocza Krajów Socjalistycznych ds. Konserwacji Zabytków Historii, Kultury i Muzealiów od wielu lat prowadzi akcję plenerową, której głównym celem jest szkolenie zawodowe młodych pracowników przedsiębiorstw konserwatorskich w krajach socjalistycznych.

Impreza spotyka się z coraz większym zainteresowaniem ze strony uczestników, a także zwiedzających, którzy licznie przybywają na wernisaż do Galerii na Rynku w Pszczynie.

W plenerze Pszczyna '87 główne nagrody przypadły następującym twórcom: I nagrodę Naczelnego Dyrektora PP PKZ otrzymał Weselin Iwanow z Bułgarii; II nagrodę Naczelnego Dyrektora PP PKZ – otrzymali Zdenek Samec i Marek Janalik z CSRS; nagrodę Naczelnika Miasta i Gminy otrzymał Marek Jucha z Polski, rodem z Pszczyny; nagrodę komisarza pleneru otrzymał Vincent Ostradielky z CSRS; I nagrodę Towarzystwa Miłośników Ziemi Pszczyńskiej

Uczestnicy pleneru Pszczyna '87

skiej otrzymał Emil Rusinow z Bułgarii; II nagrodę Towarzystwa Miłośników Ziemi Pszczyńskiej otrzymali Stanisław Przybył i Edward Szymaszek z Polski. Związek Artystów „Polska Sztuka użyt-

kowa” przyznał specjalną nagrodę Antsowi Linardowi oraz Rajwo Paju z Estońskiej SRR.

Magdalena Gumkowska

MIĘDZYNARODOWY WARSZTAT KONSERWACJI TKANIN

W dniach 11–21 października 1987 r. w Polsce odbył się Międzynarodowy Warsztat Konserwacji Tkanin, zorganizowany przez stronę polską, która jest koordynatorem działań szkolenia konserwatorskiego Grupy Roboczej Krajów Socjalistycznych ds. Konserwacji Zabytków Historii, Kultury i Muzealiów. W spotkaniu wzięli udział obok gospodarzy przedstawiciele pracowni konserwatorskich CSRS, NRD, Węgier, ZSRR. Dokonano wspólnego objazdu głównych zbiorów tkanin i pracowni konserwatorskich w Warszawie, Łodzi i Krakowie. Możliwość zwiedzenia kolekcji i usłyszenia komentarzy autorek zabiegów konserwatorskich, wspólne pokazy warsztatowe w pracowniach konserwatorskich czy w magazynach stanowiły główną formę wymiany poglądów. W taki właśnie sposób zostały nawiązane robocze kontakty, które niewątpliwie zaowocują w przyszłości. Część wspólnego czasu poświęcono na wysłuchanie referatów i komunikatów oraz na dyskusję nad nimi. Wygłoszono następujące referaty: W. Golikow (ZSRR) – *Co dają informacje o barwnikach przy badaniu atrybucji, restauracji i rekonstrukcji tkanin*; H. Kuchynková (CSRS) – *Problemy konserwacji kolekcji lalek teatralnych ze zbiorów*

Prezentacja prac konserwatorskich w warszawskiej pracowni PKZ (fot. W. Borkowski)

Muzeum Narodowego w Pradze; H. Hryszko (Polska) – *Nakrycie na łoże królowej Marii Kazimierzy Sobieskiej (XVII w.), problematyka konserwatorska*; H. Hryszko (Polska) – *Metoda podklejania tkanin jedwabnych przy zastosowaniu klejów akrylowych, w praktyce warszawskiej Pracowni Konserwacji Tkanin PKZ*; E. Podnieszka (Polska) – *Tradycyjne metody konserwacji tkanin jedwabnych. Omówienie i pokaz zastosowania siatki ochronnej na wybranym obiekcie*; M. Nowicka (Polska) – *Pokaz i omówienie metod konserwacji i restauracji zabytkowych tapiserii*; E. Stelmaszczuk (Polska) – *Charakterystyka metod dokumentacji*

zabiegów konserwatorskich realizowanych w Pracowniach Konserwacji Zabytków. Pokaz i dyskusja nad wybranymi dokumentacjami; H. Hryszko (Polska) – *Kolekcja tapiserii z katedry La Seo w Saragossie (Hiszpania), stan zachowania i problemy konserwatorskie, metoda opracowania ekspertyzy*; N. Zacharkowa (ZSRR) – *Rekonstrukcja tkanin z wieku XVII–XIX służących do dekoracji wnętrza*; H. Hein (NRD) – *Rekonstrukcja obić ścian na przykładzie Górnego Czerwonego Pokoju w Neues Palais w Poczdamie*; E. Hertrumpf (NRD) – *Restauracja obić meblowych srebrzystym brokatem*.

Wszystkie materiały będą opublikowane w Biuletynie Grupy Roboczej wydawanym przez sekretariat generalny w Warszawie. Miłą powinnością sprawozdawcy jest podkreślić, że to udane spotkanie w dużej mierze stało się sukcesem dzięki znacznemu nakładowi pracy Heleny Hryszko, kierowniczki Pracowni Konserwacji Tkanin Warszawskiego Oddziału Pracowni Konserwacji Zabytków oraz Magdaleny Gumkowskiej – z sekretariatu generalnego Grupy Roboczej w Warszawie.

Lech Krzyżanowski

VIII ZGROMADZENIE GENERALNE ICOMOS, WASZYNGTON, 11–15 PAŹDZIERNIKA 1987 R.

Na VIII Zgromadzenie Generalne delegacji, członkowie i goście ICOMOS-u zostali zaproszeni do Waszyngtonu przez Komitet Narodowy Stanów Zjednoczonych Ameryki, który w swych organizacyjnych działaniach wspierany był przez: Departament Spraw Wewnętrznych, Służby Parków Narodowych, Narodowy Trust Ochrony Zabytków USA, Smithsonian Institution.

W Zgromadzeniu tym wzięło udział ok. 500 osób.

Polski Komitet Narodowy ICOMOS-u reprezentowali: prof. Olgierd Czerner, prezes PKN ICOMOS, prof. Andrzej Tomaszewski, członek PKN ICOMOS, przewodniczący Międzynarodowego Komitetu Kształcenia, mgr Tadeusz Zieleniewicz, członek PKN ICOMOS, Generalny Konserwator Zabytków. Dwaj pierwsi musieli wyjechać wcześniej, aby wziąć udział w przedkongresowych spotkaniach Komitetu Doradczego ICOMOS-u i w imprezach przewidzianych wyłącznie dla jego członków.

Posiedzenie Komitetu Doradczego odbyło się 8 października w Narodowym Muzeum Historii Ameryki. Tegoż dnia wieczorem uczestnicy Zgromadzenia wzięli udział w otwarciu wystawy *Co to za styl?*, urządzonej w zabytkowym budynku w pobliżu Białego Domu (Decatur Carriage House). Wystawa prezentowała na planszach różne elementy i schematy kompozycyjne pozwalające oceniać pod względem stylowej przynależności budynki wznoszone od XVII w. w Ameryce Północnej. W późnych godzinach wieczornych w Narodowym Muzeum Historii Ameryki odbył się koncert kameralny na oryginalnych starych instrumentach ze zbiorów tegoż muzeum.

9 października członkowie Komitetu Doradczego wyjechali autokarami z Waszyngtonu do stanu Delaware, aby zwiedzić Muzeum i ogród Winterthur (jest to muzeum wczesnoamerykańskiej sztuki dekoracyjnej), Muzeum Hagley nad rzeką Brandywine (muzeum starych urządzeń przemysłowych) i wreszcie Muzeum Rzeki Brandywine.

Czas przeznaczony na obrady Zgroma-

dzenia Generalnego podzielony był na obrady plenarne związane ze sprawozdaniami i wyborami, jak też na odbywane w czterech grupach sympozja i związane z nimi wyjazdy poza Waszyngton.

Obrady plenarne odbywały się w tzw. Pension Building (budynek wzniesiony po 1883 r. z przeznaczeniem na schronisko dla weteranów wojennych, restaurowany i adaptowany na Narodowe Muzeum Sztuki Budowlanych), w jego wewnętrznym hallu o formie przekrytego dachem i otoczonego krążkami prostokątnego dziedzińca o powierzchni 3650 m².

Posiedzenia odbywały się w dniach: 11 października – oficjalne otwarcie, przemówienia i sprawozdania, wybory komisji, uchwalenie Karty Miast Historycznych;

14 października – zakończenie sympozjum, wybory, uchwalenie rezolucji, programu, budżetu;

15 października – przemówienie nowo wybranego prezesa, przyjęcie raportu o sympozjum, zamknięcie.

Posiedzenia plenarne odbywały się w złych warunkach, bowiem ten wielki hall i jego zaplecze były remontowane. Z tego powodu słychać było odgłosy różnych narzędzi używanych przez robotników, którzy nie przerwali swych prac.

Karta Miast Historycznych została jednomyślnie przyjęta. Przy jej redagowaniu brał czynny udział Polski Komitet Narodowy, a w redagowaniu ostatecznej wersji w Toledo, we wrześniu 1986 r. uczestniczyli Krzysztof Pawłowski i Olgierd Czerner. Uchwalony tekst jest oczywiście pewnym kompromisem zadowalającym prawie wszystkich, ponieważ przedstawiciel Sri Lanki, Roland Silva, stwierdził, że jego kraj i Indie to obszary cywilizacji opartej o wieś, a nie miasta, do nich więc uchwalona karta odnosi się w małym stopniu. Dlatego postulował przygotowanie w przyszłości karty wiejskiego osadnictwa historycznego.

Ostatecznie wybory przebiegały po myśli Polskiego Komitetu Narodowego. Prezesem został wybrany prof. Roberto

di Stefano (Włochy), wiceprezesa m.in. popierani przez nas Jonas Glemza (ZSRR) i Ann Webster Smith (USA), sekretarzem generalnym Helmut Stelzer (NRD), zaś członkiem Komitetu Wykonawczego – Olgierd Czerner, prezes Polskiego Komitetu Narodowego ICOMOS. Kandydaci na członków Komitetu Wykonawczego z innych krajów socjalistycznych nie uzyskali wymaganej liczby głosów.

W trakcie posiedzeń komitetów międzynarodowych Andrzej Tomaszewski został ponownie wybrany przewodniczącym Międzynarodowego Komitetu Kształcenia.

Zdecydowano, że następne Zgromadzenie Generalne odbędzie się w Szwajcarii w 1990 r.

Temat międzynarodowego sympozjum brzmiał: *Stare kultury w nowym świecie*. Był on podany wszystkim członkom i narodowym komitetom znacznie wcześniej, wraz z pewnymi niezbędnymi wyjaśnieniami. Wyznaczono cztery podgrupy tematyczne. Zgłoszenia miały mieć formę streszczeń nie przekraczających 100 wyrazów. Następnie wyznaczony międzynarodowy komitet pod przewodnictwem Paula N. Perrota dokonał przeglądu i oceny kilkuset nadesłanych zgłoszeń, wybrał pewną – już mniejszą – grupę i ponownie zażądał nieco obszerniejszych streszczeń. Po kolejnej selekcji wybrani musieli w określonym terminie nadesłać do Waszyngtonu ostateczne teksty sześciostronicowe z ilustracjami. Warunków tych dotrzy mali Edmund Małachowicz, którego tekst jest opublikowany w pierwszym woluminie, i Olgierd Czerner, którego tekst jest opublikowany w drugim woluminie oficjalnego wydawnictwa Zgromadzenia Generalnego.

Trzeba tu jednak przypomnieć, że Polski Komitet Narodowy przygotował własne wydawnictwo, w którym są zamieszczone obcojęzyczne teksty Olgierda Czernera, Andrzeja Gruszeckiego, Janusza Bocardowskiego, Andrzeja Michałowskiego, Mariana Korneckiego, Edmunda Małachowicza, Jerzego Stankiewicza i Andrzeja Tomaszewskiego. Kilkadziesiąt egzem-